

การเปรียบเทียบบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัย 0 - 5 ปี ที่มารับบริการ
ระหว่างแผนกกุมารเวชศาสตร์ และหน่วยกุมารจิตเวช แผนกจิตเวชศาสตร์
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

นางสาวอรัญญา คล้ายสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-582-048-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018380

115192220

A COMPARISON STUDY BETWEEN FATHER'S ROLE ON CHILD - REARING
OF CHILDREN AGE 0 - 5 YEARS AT PEDIATRIC DEPARTMENT AND
CHILD PSYCHIATRIC UNIT, DEPARTMENT OF PSYCHIATRY,
CHULALONGKORN HOSPITAL

MISS ORATAI KLAISUWON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science

Department of Psychiatry

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-582-048-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัย 0 - 5 ปี ที่มารับ
บริการ ระหว่างแผนกกุมารเวชศาสตร์ และหน่วยกุมารจิตเวช
แผนกจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

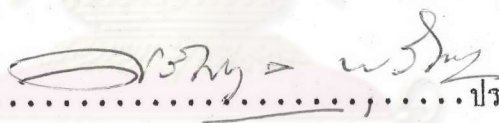
โดย นางสาวอรทัย คล้ายสุวรรณ
ภาควิชา จิตเวชศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระภา สุทธิพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์นายแพทย์อัมพล สุอำพันธ์

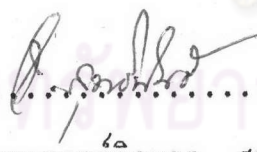

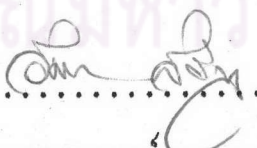
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

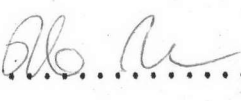

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรามัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ศรีสกุล จารุจินดา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระภา สุทธิพันธ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์อัมพล สุอำพันธ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงดวงใจ กสานติกุล)

อรรถัย คล้ายสุวรรณ : การเปรียบเทียบบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัย 0 - 5 ปี
ที่มารับบริการระหว่างแผนกกุมารเวชศาสตร์ และหน่วยกุมารจิตเวช แผนกจิตเวชศาสตร์
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ (A COMPARISON STUDY BETWEEN FATHER'S ROLE ON
CHILD - REARING OF CHILDREN AGE 0 - 5 YEARS AT PEDIATRIC DEPARTMENT
AND CHILD PSYCHIATRIC UNIT, DEPARTMENT OF PSYCHIATRY, CHULALONGKORN
HOSPITAL) อ.ที่ปรึกษา : ผศ. จิระภา สุทธิพันธ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ.นพ.อัมพล
สุอำพัน, 85 หน้า. ISBN 974 - 582 - 048 - 2

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัย 0 - 5 ปี ที่มา
รับบริการที่แผนกกุมารเวชศาสตร์ และหน่วยกุมารจิตเวช แผนกจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นบิดาของผู้ป่วยวัย 0 - 5 ปี ที่มารับบริการที่แผนกกุมารเวชศาสตร์
และหน่วยกุมารจิตเวช แผนกจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 77 ราย

ผลการวิจัยพบว่า 1. บิดาผู้ป่วยทั้งสองแผนกปฏิบัติบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรทั้ง 4 ด้าน ใน
ระดับปานกลาง 2. บิดาผู้ป่วยที่แผนกกุมารเวชศาสตร์มีการปฏิบัติบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรทั้ง 4 ด้าน
มากกว่าบิดาผู้ป่วยที่หน่วยกุมารจิตเวช โดยเฉพาะบทบาทด้านการเป็นผู้ดูแลและเลี้ยงดูบุตรในข้อ จัดเตรียม
อาหารให้บุตร การอาบน้ำให้บุตร การเตรียมเสื้อผ้าให้บุตรใส่ การจัดเตรียมที่นอนให้บุตร หรือพาบุตร
ไปนอน การหาเวลาเพื่ออยู่ใกล้ชิดบุตรและการดูแลบุตรแทนภรรยา ส่วนบทบาทบิดาผู้ป่วยที่หน่วยกุมาร
จิตเวชปฏิบัติมากกว่า คือ การเลือกซื้อของใช้ที่จำเป็นสำหรับบุตร การจัดหาของเล่นให้บุตร การปลอบ-
โยนบุตรเมื่อเกิดความกลัว และการพาบุตรไปเที่ยวในที่ที่เหมาะสมกับเด็ก และบทบาทที่บิดาผู้ป่วยทั้งสอง
แผนกปฏิบัติในระดับน้อย คือ การร้องเพลงกล่อม เล่านิทาน และอ่านหนังสือสำหรับเด็กให้บุตรฟัง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา จิตเวชศาสตร์
สาขาวิชา สุขภาพจิต
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C245114 : MAJOR MENTAL HEALTH
KEY WORD: FATHER'S ROLE / REARING

ORATAI KLAISUWON : A COMPARISON STUDY BETWEEN FATHER'S ROLE ON CHILD-REARING OF CHILDREN AGE 0 - 5 YEARS AT PEDIATRIC DEPARTMENT AND CHILD PSYCHIATRIC UNIT, DEPARTMENT OF PSYCHIATRY, CHULALONGKORN HOSPITAL. THESIS ADVISOR : JIRAPA SUTTIPAN, MED, THESIS CO-ADVISOR: UMPON SUAMPUN, MD. , 84 pp. ISBN 974 - 582-048 - 2

The main purpose of this research was to study and compare the roles of the fathers in rearing their 0 - 5 year - old children. The subjects under study, obtained through purposive sampling technique consisted of 77 fathers who attended of PEDIATRIC DEPARTMENT and CHILD PSYCHIATRIC UNIT DEPARTMENT OF PSYCHIATRY, CHULALONGKORN HOSPITAL.

The result were as follow : 1. The fathers have the provider role, nurturance role, protector role and social - mediator role in family in middle level. 2. The fathers attending at the PEDIATRIC DEPARTMENT took a more active role in child rearing in all the 4 aspects, especially in taking care of their children. This included preparing food and clothes for their children, bathing them, making their beds, putting them to sleep, finding time to be with them and taking the mother's role to look after them. And the activities the fathers from CHILD PSYCHIATRIC UNIT performed more were providing their children with essential things and toys, encouraging and bringing them out. The activities both groups of fathers hardly performed were lulling their children, telling them tales and reading children's books to them.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์
สาขาวิชา.....สุขภาพจิต
ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต..... *Ball*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *P. จิตเวช*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... *อ. อ. อ. อ.*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิระภา สุกธิพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัมพล สุอำพัน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และศาสตราจารย์ นายแพทย์ไพบุลย์ โล่ห์สุนทร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอด - ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ที่ให้ความกรุณาอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือสำหรับการวิจัย และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลสระบุรีที่กรุณาอนุญาตให้นำเครื่องมือไปทดสอบที่ศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวันวิทยาลัยพยาบาลสระบุรี และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ที่อำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และหัวหน้าหอผู้ป่วยแผนกผู้ป่วยนอกของแผนกกุมารเวชศาสตร์ และหน่วยกุมารจิตเวช แผนกจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ที่กรุณาอนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูลในการวิจัย ตลอดจนพยาบาล และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ และขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นกำลังใจสนับสนุนส่งเสริมผู้วิจัย ขอขอบคุณ คุณวีรศักดิ์ สงวนพรรค พี่ น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอด

อรทัย คล้ายสุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
3 วิธีดำเนินการวิจัย	21
กลุ่มตัวอย่าง	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	21
วิธีการสร้างเครื่องมือ	21
การรวบรวมข้อมูล	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	25
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	25
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	59
	สรุปผลการวิจัย	62
	อภิปรายผล	67
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	76
	ข้อเสนอแนะ	77
	รายการอ้างอิง.....	78
	ภาคผนวก	86
	ภาคผนวก ก. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
	ภาคผนวก ข. หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล	
	ภาคผนวก ค. หนังสืออนุญาตในการเก็บข้อมูล	
	ภาคผนวก ง. ตัวอย่างจดหมายขอความร่วมมือบิดาในการเก็บข้อมูล	
	ประวัติผู้เขียน	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ป่วยวัย 0-5 ปี จำแนกตามอายุ	28
2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ป่วยวัย 0-5 ปี จำแนกตามเพศ	29
3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ป่วยวัย 0-5 ปี จำแนกตามลำดับการเกิดในครอบครัว	30
4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ป่วยวัย 0-5 ปี จำแนกตามจำนวนบุตรในครอบครัว	31
5	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ป่วยวัย 0-5 ปี ที่มารับบริการที่แผนกกุมาร-เวชศาสตร์ จำแนกตามการวินิจฉัยโรคหรือการมารับบริการ	32
6	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ป่วยวัย 0-5 ปี ที่มารับบริการที่หน่วยกุมาร-จิตเวช จำแนกตามการวินิจฉัยโรค	33
7	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ป่วยวัย 0-5 ปี ที่มารับบริการที่หน่วยกุมาร-จิตเวช จำแนกตามพฤติกรรมที่ผู้ป่วยแสดงบ่อยครั้ง	34
8	แสดงจำนวนและร้อยละของบิดา จำแนกตามอายุ	35
9	แสดงจำนวนและร้อยละของบิดา จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด....	36
10	แสดงจำนวนและร้อยละของบิดา จำแนกตามอาชีพ.....	37
11	แสดงจำนวนและร้อยละของบิดา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัวจากงานหลัก	38
12	แสดงจำนวนและร้อยละของบิดา จำแนกตามที่มาของรายได้ต่อเดือนของครอบครัว	39
13	แสดงจำนวนและร้อยละของบิดา จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว....	40

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	แสดงจำนวนและร้อยละของบิดาทั้งสองแผนก จำแนกตามประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็ก	41
15	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ที่เลี้ยงดูผู้ปวยวัย 0-5 ปี เป็นส่วนใหญ่..	42
16	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทบิดาในการเลี้ยงดูบุตร	43
17	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทบิดาในการเลี้ยงดูบุตรของบิดาผู้ปวยทั้งสองแผนก.....	44
18	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทบิดาด้านการเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว จำแนกตามรายข้อ	45
19	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทบิดาผู้ปวยทั้งสองแผนกด้านการเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว จำแนกตามรายข้อ.	46
20	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทบิดาด้านการเป็นผู้ดูแลและเลี้ยงดูบุตร จำแนกตามรายข้อ	47
21	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทบิดาผู้ปวยทั้งสองแผนกด้านการเป็นผู้ดูแลและเลี้ยงดูบุตร จำแนกตามรายข้อ.	49
22	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทบิดาด้านการเป็นผู้ปกป้องคุ้มครองสมาชิกของครอบครัว จำแนกตามรายข้อ	51
23	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทบิดาผู้ปวยทั้งสองแผนกด้านการเป็นผู้ปกป้องคุ้มครองสมาชิกของครอบครัว จำแนกตามรายข้อ.....	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

24	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทบิดาด้านการเป็นสื่อ กลางของครอบครัวและสังคม จำแนกตามรายชื่อ	55
25	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาท บิดาผู้ป่วยทั้งสองแผนกด้านการเป็นสื่อกลางของครอบครัวและสังคม จำแนก ตามรายชื่อ.....	57

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย